

เรื่องเสร็จที่ ๑๒๐๐/๒๕๖๓

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง ผลของใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักร
เพื่อปรับสภาพแล้วส่งออก กรณีที่ผู้ขออนุญาตได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ
และมีการนำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักรก่อนที่จะได้รับใบอนุญาต

กรมการค้าต่างประเทศได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๓๐๒.๖/๑๘๒๗ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดแห่งหนึ่งได้ขึ้นบัญชีเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรมปรับสภาพรถยนต์ไว้กับกรมการค้าต่างประเทศ โดยเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ห้างหุ้นส่วนจำกัดรายนี้ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออก ซึ่งเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดว่า เมื่อได้มีประกาศกำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกหรือในการนำเข้าตามมาตรา ๕ (๒) แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้านั้น เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมาย โดยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในช่วงเวลาที่มีการขออนุญาตดังกล่าว สินค้าประเภทรถยนต์ที่ใช้แล้วเป็นสินค้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๘๕) พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้รถยนต์นั่งที่ใช้แล้วทุกขนาด ความจุปริมาตรช่วงชักภายในกระบะรถเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าในราชอาณาจักร โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการนำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นไปตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ส่งออกป้อนอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออก พ.ศ. ๒๕๔๙

ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกของผู้ขออนุญาตรายนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ขออนุญาตได้แสดงข้อเท็จจริงว่ารถยนต์ที่ใช้แล้วที่จะขออนุญาตนำเข้ามานั้นจะนำเข้าโดยทางเรือประมาณวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗ พร้อมแสดงเอกสารประกอบการพิจารณา รวมทั้งได้ทำสัญญาประกันการนำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกฯ กรมการค้าต่างประเทศจึงได้พิจารณาออกใบอนุญาต เลขที่ พณ ๐๓๐๘๐๑๕๖๐๙๓๔๙ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ อนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรตาม Proforma Invoice เลขที่ AC๑๙๘/๑๑๒๐๑๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยใบอนุญาตมีอายุใช้ได้ถึงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗ และมีการกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตประการหนึ่งว่า ขณะนี้ยังไม่ได้นำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ส่วนในสัญญาประกัน เลขที่ ๐๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีการระบุว่าผู้ขออนุญาตจะนำรถยนต์ที่ใช้แล้วที่ได้รับอนุญาต ซึ่งได้นำเข้ามาตาม Proforma Invoice เลขที่ AC๑๙๘/๑๑๒๐๑๓

ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ไปปรับสภาพในเขตอุตสาหกรรมส่งออกของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือในเขตปลอดอากรของกรมศุลกากรตามที่ระบุไว้ในคำขอ และจะส่งรถยนต์ดังกล่าวที่ได้ปรับสภาพแล้วออกไปนอกราชอาณาจักรให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันนำเข้าหรือภายในกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ขยายออกไป หากผู้ขออนุญาตไม่ส่งรถยนต์ที่ได้รับอนุญาตดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ขออนุญาตจะชำระค่าปรับให้แก่กรมการค้าต่างประเทศในอัตราคันละสี่เท่าของมูลค่านำเข้า ซี.ไอ.เอฟ. แต่ไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนบาทต่อคัน โดยจะไม่ได้แย้งหรือคัดค้านแต่ประการใดทั้งสิ้น และจะรับผิดชอบในการชำระค่าปรับดังกล่าวแม้ว่ากรมการค้าต่างประเทศจะยกเลิกหรือเพิกถอนการขึ้นบัญชีเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรมรถยนต์ของผู้ขออนุญาตแล้วก็ตาม

ต่อมา กรมการค้าต่างประเทศได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากกรมศุลกากรเกี่ยวกับการนำเข้าและการส่งออกรถยนต์ที่ใช้แล้วที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าดังกล่าว โดยส่วนบริการศุลกากร ฉะเชิงเทรา สำนักงานศุลกากรกรุงเทพ ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๔(๑๓)/๑๖๖ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ แจ้งข้อเท็จจริงต่อกรมการค้าต่างประเทศว่า สินค้ารถยนต์ตามใบอนุญาต เลขที่ พณ๐๓๐๘๐๑๕๖๐๙๓๔๙ ได้มีการนำเข้ามาในราชอาณาจักรตามใบขนสินค้าขาเข้า เลขที่ A๐๑๑-๐-๕๗๐๑-๐๒๕๒๕ นำเข้าเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยไม่พบหลักฐานการส่งออก

กรมการค้าต่างประเทศจึงขอหารือว่า

๑. กรณีที่ผู้ขออนุญาตแจ้งว่ายังไม่มีมีการนำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักร และกรมการค้าต่างประเทศได้ออกใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออก และผู้ขออนุญาตได้ทำสัญญาประกันให้ไว้ต่อกรมการค้าต่างประเทศตามระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกฯ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังว่าได้มีการนำรถยนต์ที่ใช้แล้วตามใบอนุญาตเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนที่จะมีการพิจารณาออกใบอนุญาต ซึ่งหากกรมการค้าต่างประเทศทราบข้อเท็จจริงว่าได้มีการนำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักรก่อนแล้ว จะไม่พิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ขออนุญาตตามแนวการวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) เรื่องเสร็จที่ ๔๑๔/๒๕๔๔ จะมีผลให้ใบอนุญาตฉบับดังกล่าวตกเป็นโมฆะหรือไม่ และกรมการค้าต่างประเทศจะสามารถฟ้องผู้ขออนุญาตเพื่อให้ชำระค่าปรับตามสัญญาประกันได้หรือไม่

๒. หากใบอนุญาตฉบับดังกล่าวไม่ตกเป็นโมฆะ กรมการค้าต่างประเทศจะสามารถยกเลิกหรือเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือกฎหมายอื่นได้หรือไม่ เนื่องจากการออกใบอนุญาตจากการแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จและผู้ขออนุญาตได้นำสินค้ารถยนต์ตามใบอนุญาตเข้ามาเพื่อปรับสภาพในเขตอุตสาหกรรมส่งออกของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยแล้ว แต่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการส่งสินค้าดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของกรมการค้าต่างประเทศ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกที่กรมการค้าต่างประเทศออกให้แก่ผู้ขออนุญาต โดยผู้ขออนุญาตได้แจ้ง

ข้อความอันเป็นเท็จและได้มีการนำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักรก่อนที่จะได้รับใบอนุญาต ถือเป็นใบอนุญาตที่ตกเป็นโมฆะหรือไม่ เห็นว่า คำว่า “โมฆะกรรม” เป็นคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน แต่ในกฎหมายมหาชนไม่ปรากฏคำดังกล่าว แต่ศาลปกครองสูงสุดเคยวินิจฉัยว่า การออกคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาดอย่างชัดแจ้งและร้ายแรงในทางกฎหมาย ถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่งทางปกครอง (คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๗/๒๕๕๖^๑) ซึ่งถือว่าการออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับคณะกรรมการการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้เคยวินิจฉัยไว้ในแนวทางเดียวกันในเรื่องเสร็จที่ ๒๖๘/๒๕๕๒^๒ ว่า การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีหรือในเขตป่าสงวนแห่งชาติอันขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ถือว่าเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาดอย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายอย่างชัดแจ้ง ทำให้ น.ส. ๓ ก. ไม่มีผลใช้บังคับ และในเรื่องเสร็จที่ ๗๖๑/๒๕๕๗^๓ ได้วินิจฉัยว่า การออกประกาศของกรมการปกครองเกี่ยวกับผลการคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ ที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำทุจริตในการสอบ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาดอย่างร้ายแรงและชัดแจ้ง ทำให้ประกาศผลการคัดเลือกในส่วนที่มีการทุจริตนั้นไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น

สำหรับการออกใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกตามข้อหาข้อนี้ เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามบทนิยามในมาตรา ๕^๕

^๑คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๗/๒๕๕๖ สรุปความได้ว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลผาจุได้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายต้องการ และมีได้รายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้เงินดังกล่าวจึงมีลักษณะที่ผิดพลาดอย่างชัดแจ้งและร้ายแรงในทางกฎหมายถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่งทางปกครอง

^๒บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง ผลใช้บังคับของคำสั่งทางปกครอง (หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)) ที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ถึงอธิบดีกรมป่าไม้

^๓บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง ผลบังคับใช้ของประกาศผลการคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอกรณีผู้ได้รับการคัดเลือกบางรายทุจริต ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๕๑ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง

^๔มาตรา ๗ เมื่อได้มีประกาศกำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกหรือในการนำเข้าตามมาตรา ๕ (๒) แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้านั้น เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมาย

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๕มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“ลา”

“ลา”

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(มีต่อหน้าถัดไป)

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อกรณีตามที่หารือนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออก เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ขออนุญาตระบุว่าจะนำรถยนต์เข้ามาประมาณวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗ กรมการค้าต่างประเทศได้พิจารณาคำขอรับใบอนุญาตและเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว จึงได้ออกใบอนุญาต เลขที่ พณ๐๓๐๘๐๑๕๖๐๙๓๔๙ ให้แก่ผู้ขออนุญาตเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งในใบอนุญาตได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตไว้ด้วยว่า ขณะนี้ยังไม่ได้นำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร แต่เมื่อได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงในภายหลัง ปรากฏว่าผู้ขออนุญาตได้มีการนำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักรแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ อันเป็นเวลาก่อนได้รับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตของกรมการค้าต่างประเทศในกรณีดังกล่าวจึงเกิดจากการที่ผู้ขออนุญาตได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จว่ายังมิได้มีการนำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักร ทำให้กรมการค้าต่างประเทศออกใบอนุญาตให้โดยสำคัญผิดในสาระสำคัญ ซึ่งหากปรากฏข้อเท็จจริงในชั้นการพิจารณาออกใบอนุญาตว่าผู้ขออนุญาตได้นำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว กรมการค้าต่างประเทศก็จะไม่พิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาตซึ่งเกิดจากการสำคัญผิดในสาระสำคัญดังกล่าวจึงมิได้เป็นความผิดพลาดอย่างร้ายแรงของผู้อนุญาต รวมทั้งมิได้เป็นการออกใบอนุญาตโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างชัดแจ้งด้วยเนื่องจากในช่วงเวลาที่มีการขออนุญาตดังกล่าว รถยนต์ที่ใช้แล้วเป็นสินค้าที่สามารถขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๘๕) พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังนั้นเมื่อการออกใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกที่กรมการค้าต่างประเทศออกให้แก่ผู้ขออนุญาตตามที่หารือนี้แม้จะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะสำคัญผิดในสาระสำคัญอันเกิดจากการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ แต่ก็ไม่ร้ายแรงถึงขนาดที่จะทำให้ใบอนุญาตนั้นไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น

ประเด็นที่สอง หากใบอนุญาตที่กรมการค้าต่างประเทศออกให้แก่ผู้ขออนุญาตดังกล่าวไม่ตกเป็นโมฆะ กรมการค้าต่างประเทศจะสามารถยกเลิกหรือเพิกถอนใบอนุญาตโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือกฎหมายอื่นได้หรือไม่ และกรมการค้าต่างประเทศจะสามารถฟ้องผู้ขออนุญาตเพื่อให้ชำระค่าปรับตามสัญญาประกันได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่การออกใบอนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกที่กรมการค้าต่างประเทศออกให้แก่ผู้ขออนุญาตตามที่หารือนี้ เป็นการออกใบอนุญาตโดยมีการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเกิดจากการที่ผู้ขออนุญาตได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าในขณะที่ขอรับใบอนุญาตยังมิได้มีการนำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งที่ในความเป็นจริงได้นำรถยนต์เข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว การออกใบอนุญาตซึ่งมีข้อผิดพลาดในกรณีนี้จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งอาจถูกเพิกถอนได้ โดยเมื่อได้พิจารณาพระราชบัญญัติ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๕)

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

การส่งออกปอกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้ว ไม่ปรากฏว่า มีการบัญญัติเรื่องการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองในกรณีนี้ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติ ในเรื่องการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ ตามมาตรา ๓^๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่กำหนดให้วิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามนัยความเห็น ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๓๒๓/๒๕๖๒^๗ โดยมาตรา ๕๐^๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังก็ได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้น เป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ ซึ่งเมื่อพิจารณาการออกใบอนุญาตในกรณีนี้แล้วเห็นว่า การอนุญาตให้นำรถยนต์ ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อปรับสภาพแล้วส่งออกมิได้เป็นคำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้เงิน หรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ซึ่งจะต้องเพิกถอนตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑^๙ การเพิกถอนใบอนุญาตในกรณีนี้จึงต้องเพิกถอนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๒^{๑๐} และเมื่อ

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนด ในกฎหมาย

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไปใช้บังคับกับการเพิกถอนใบอนุญาตนำเข้าเศษพลาสติกตามพระราชบัญญัติ การส่งออกปอกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๑/๖๐ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึงอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้น เป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

(๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ

(๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับคำสั่ง ทางปกครองหรือการไม่รู้เป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูก เพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับ ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความใน (มีต่อหน้าถัดไป)

การออกใบอนุญาตในกรณีนี้เป็นการออกใบอนุญาตโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่ต้น กรมการค้าต่างประเทศจึงต้องเพิกถอนใบอนุญาตโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีการออกใบอนุญาตด้วยการเพิกถอนดังกล่าวไม่มีกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เนื่องจากเป็นคำสั่งทางปกครองที่ได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ อนึ่ง เมื่อกรมการค้าต่างประเทศได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๕๐^{๑๒} และมาตรา ๕๒^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันในการเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ขออนุญาตโดยมีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่มีการออกใบอนุญาตแล้ว การที่ผู้ขออนุญาตได้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจึงเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าฯ ซึ่งจะมีโทษตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งอาจมีโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย

สำหรับประเด็นว่ากรมการค้าต่างประเทศจะสามารถฟ้องผู้ขออนุญาตเพื่อให้ชำระค่าปรับตามสัญญาประกันได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าใบอนุญาตที่กรมการค้าต่างประเทศออกให้แก่ผู้ขออนุญาตในกรณีนี้เป็นการออกใบอนุญาตที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งจะต้องมีการเพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่มีการออกใบอนุญาตแล้ว จึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณาเรื่องสัญญาประกันซึ่งเป็นเงื่อนไขในการอนุญาตอีก

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๖๓

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๐)

มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้องร้องขอคำทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

คำทดแทนความเสียหายตามมาตรานี้จะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับหากคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอน

^{๑๑}มาตรา ๔๙

ฯลฯ

ฯลฯ

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวัน นับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ชอบด้วยกฎหมาย

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๕}มาตรา ๒๐ ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้าต้องห้ามตามมาตรา ๕ (๑) หรือฝ่าฝืนมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับเป็นเงินห้าเท่าของสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า หรือทั้งจำทั้งปรับ กับให้ริบสินค้านั้นทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุและพาหนะใด ๆ ที่ใช้ในการบรรทุกสินค้าซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดรวมทั้งพาหนะที่ใช้ลากจูงพาหนะบรรทุกสินค้านั้นเสีย

ฯลฯ

ฯลฯ